



Bruselis, 2023 07 17
COM(2023) 439 final

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI

**2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacijos dėl įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų
galimybių suaugusiesiems VERTINIMAS**



KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI

**2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos
rekomendacijos dėl įgūdžių
tobulinimo krypčių – naujų
galimybių suaugusiesiems
VERTINIMAS**

1. ĮVADAS

Dėl spartėjančios skaitmeninės ir žaliosios pertvarkos nebepakanka pirminio švietimo ir mokymo metu įgytų įgūdžių kintantiems darbo rinkos poreikiams patenkinti, o suaugusieji turi tobulinti savo įgūdžius visą gyvenimą. Be to, per ateinantį dešimtmetį turėtų sparčiau pasireikšti demografinės tendencijos, lemiančios darbo jėgos mažėjimą, o tai padidintų spaudimą išnaudoti visą kiekvieno darbo rinkoje esančio asmens įgūdžių potencialą. Todėl Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane numatyta, kad iki 2030 m. bent 60 proc. suaugusiųjų kasmet turėtų dalyvauti mokymuose. 2021 m. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ES vadovai palankiai įvertino šį plataus užmojo tikslą, o valstybės narės jį pavertė nacionaliniais tikslais¹.

Europos įgūdžių darbotvarkėje numatyta strategija, skirta padėti asmenims ir įmonėms įgyti daugiau bei geresnių įgūdžių. Ja įgyvendinamas Europos socialinių teisių ramstis, visų pirma jo pirmasis principas, kuriuo nustatoma teisė į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, taip pat sąsajos su kitomis politikos iniciatyvomis, kuriomis remiamas mokymosi visą gyvenimą principas. **Pagrindiniai įgūdžiai – raštingumas, gebėjimas skaičiuoti ir skaitmeniniai įgūdžiai – yra visapusiško dalyvavimo visuomenės gyvenime ir darbo rinkoje pagrindas.** Tačiau pernelyg daug suaugusiųjų ES nėra įgiję šių įgūdžių iki tokio lygio, kad galėtų juos panaudoti,² ir rizikuoja patekti į tam tikrus „spąstus“, kai menki įgūdžiai lemia prastą darbą³. Todėl reikia imtis politikos priemonių, kuriomis būtų padedama įgyti pagrindinius įgūdžius įgijimas.

Tarybos rekomendacija dėl įgūdžių tobulinimo krypčių⁴ siekiama reaguoti į šią riziką ir suteikti žemos kvalifikacijos, žemą žinių ar kompetencijos lygį turintiems suaugusiems, pavyzdžiui, suaugusiesiems, turintiems žemesnio nei vidurinio lygio kvalifikaciją, galimybę ugdyti pagrindinius įgūdžius ir (arba) įgyti daugiau įgūdžių, kurie yra svarbūs aktyviam dalyvavimui visuomenės gyvenime ir darbo rinkoje.

Darbo rinkos poreikių ir kvalifikuotos darbo jėgos pasiūlos neatitikimas taip pat paskatino priimti sprendimą organizuoti Europos įgūdžių metus, kuriais pabrėžiamas poreikis tobulinti žmonių įgūdžius ir juos perkvalifikuoti, taip pat pritraukti daugiau žmonių dalyvauti darbo rinkoje⁵. Pranešime apie Sąjungos padėtį, kuriame pranešama apie pasiūlymą, Komisijos pirmininkė U. von der Leyen pabrėžė, kad „*Europai reikia visokių darbuotojų*“, nes Europoje trūksta ne tik specialistų, turinčių universitetinį išsilavinimą, bet ir „*sunkvežimių vairuotojų*,

¹ [Plg. IP 22 3782](#)

² Į [Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą](#) įtrauktas ES tikslas, kad iki 2030 m. bent 80 proc. 16–74 m. amžiaus asmenų turėtų pagrindinius skaitmeninius įgūdžius. Remiantis [Eurostato skaitmeninių įgūdžių rodikliu](#), 2021 m. tik 54 proc. 16–74 m. amžiaus asmenų ES 27 turėjo bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius. Siekdama 2030 m. ES skaitmeninės politikos užmojus paversti konkrečiais tikslais ir užtikrinti šių tikslų įgyvendinimą, Komisija parengė skaitmeninės politikos kelrodį. [Europos skaitmeninis dešimtmetis – 2030 m. skaitmeninės politikos tikslai \(europa.eu\)](#)

³ Plg. Burdett ir Smith (2002), [The low skill trap](#), *European Economic Review*.

⁴ [EUR-Lex - 32016H1224\(01\) - LT - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁵ [Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos sprendimas dėl Europos įgūdžių metų \(2023 m.\)](#).

padavėjų ir oro uosto darbuotojų⁶. Naujausiame Žaliojo kurso pramonės plane⁷ taip pat pabrėžiamas poreikis spręsti šiandien plačiai paplitusią kvalifikuotų darbuotojų trūkumo, kuris stabdo ES investicijas ir ekonomikos augimą, problemą.

Kad būtų pasiekti rekomendacijos tikslai, valstybės narės buvo paragintos suteikti žemos kvalifikacijos suaugusiesiems individualizuotą pagalbą, taikant integruotą trijų etapų kryptį.



1) Įgūdžių vertinimas. Esamų suaugusiųjų įgūdžių ir visų įgūdžių spragų, kurias reikia užpildyti, nustatymas.



2) Mokymosi pagal specialiai pritaikytą ir lanksčią programą pasiūlymo pateikimas. Mokymosi, kuriuo būtų užpildytos konkrečios įgūdžių spragos, nustatytos atliekant įgūdžių vertinimą, pasiūlymo pateikimas.



3) Patvirtinimas bei pripažinimas. Įgytų įgūdžių vertinimas ir patvirtinimas bei jų sertifikavimo skatinimas, kad būtų suteikta oficiali kvalifikacija.

Valstybėms narėms rekomenduota nustatyti prioritetines tikslines grupes, užtikrinti veiksmingą suinteresuotųjų subjektų koordinavimą ir partnerystę, taip pat įgyvendinti informavimo, konsultavimo ir paramos priemones, kad galimi paramos gavėjai žinotų apie esamas galimybes, ir konsultuoti juos visais proceso etapais. Rekomendacijoje prašoma, kad Komisija Tarybai pateiktų rekomendacijos įgyvendinimo valstybėse narėse ir ES lygmeniu ataskaitą. Šioje ataskaitoje remiamasi vertinimui skirtu tarnybų darbinio dokumentu⁸.

2. PAGRINDINIAI VERTINIMO REZULTATAI

Šiame skyriuje aprašoma, koku mastu rekomendacija yra **veiksminga, efektyvi ir nuosekli, leidžia sukurti ES pridėtinės vertės** ir ar rekomendacija tebėra **aktuali**

⁶ [2022 m. pranešimas apie Sąjungos padėtį.](#)

⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“, [COM\(2023\) 62 final](#)

⁸ Žr. SWD(2023) 460 *final*. Tarnybų darbinį dokumentą pagrindė įmonių „Ecorys“ ir „3S“ atliktas išorės tyrimas – [tyrimas, grindžiantis 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacijos dėl įgūdžių tobulinimo kryptį – naujų galimybių suaugusiesiems vertinimą.](#)

siekiant patenkinti dabartinius poreikius, atsižvelgiant į tai, kad Tarybos rekomendacija yra neprivalomo pobūdžio.

Veiksmingumas

Iš turimų įrodymų atrodo, kad **rekomendacijos veiksmingumas apskritai yra nedidelis.**

Iš atitinkamų rodiklių matyti **nuosaikiai teigiamos tendencijos** ir nevienodas įgyvendinimas valstybėse narėse – priemonės dažnai būna **nepakankamo masto ir per mažai koordinuojamos.** Nors kai kurie suinteresuotieji subjektai mano, kad rekomendacija yra **paskata vėl sutelkti dėmesį į pagalbą suaugusiesiems įgyti pagrindinių įgūdžių**⁹ ir kad trijų etapų metodas yra naudingas atskaitos taškas, vertinime nustatyta, kad **trijų rekomendacijos etapų įgyvendinimas** pagerėjo tik 14-oje valstybių narių¹⁰.

Įgūdžių vertinimo galimybės šiuo metu plačiai paplitusios visose valstybėse narėse, tačiau reikalinga tolesnė darbuotojų profesionalizacija ir nestigmatizuojantis socialinis suvokimas. Tai reiškia, kad įgūdžių vertinimas gali būti vykdomas pozityviau ir labiau motyvuojant, akcentuojant esamus įgūdžius ir juos lavinant. Kelios valstybės narės ėmėsi veiksmų, kad pagerintų žemos kvalifikacijos suaugusiesiems siūlomasmokymosi pagal specialiai pritaikytą ir lanksčią programą galimybes¹¹, tačiau dėl nepakankamo finansavimo (dažnai tik ES projektų finansavimo, o ne vidaus struktūrinio finansavimo) vis dar susiduria su sunkumais remdamos įvairias tikslines grupes ir šalindamos prieigos ir dalyvavimo kliūtis. Taip pat kai kuriose valstybėse narėse **pagerėjo įgūdžių patvirtinimas** bei **pripažinimas**, tačiau **dažnai jų integracija** į švietimo ir mokymo sistemą **yra ribota**, suaugusieji yra menkai informuoti ir vangiai naudojami pasiūlymais¹².

25–64 m. amžiaus **žemos kvalifikacijos suaugusiųjų dalis**¹³ sumažėjo nuo 23,4 proc. 2016 m. (56,1 mln.) iki 20,7 proc. 2021 m.¹⁴ (48,7 mln.). Tačiau, be šios rekomendacijos,

⁹ Pavyzdžiui, remiantis Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos (EAEA) pozicijos dokumentu, „[i]gūdžių tobulinimo kryptys paskatino nacionalinėse strategijose sutelkti dėmesį į pagrindinius įgūdžius ir įgūdžių, įgytų neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu, rezultatų patvirtinimą, mokymosi programose daugiau dėmesio skiriant prastus (-esnius) pagrindinius įgūdžius turintiems besimokantiems asmenims“.

¹⁰ BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, HR, IT, LV, MT, PL ir SK. Ši politikos priemonių apžvalga paremta išorės tyrimu, kuriuo pagrįstas vertinimas. Išsamesnė informacija pateikta tarnybų darbinio dokumento 3.1 skirsnyje.

¹¹ BE, BG, DK, EE, MT ir PL. Dėl išsamesnės prieigos ir dalyvavimo kliūčių analizės taip pat žr. poveikio vertinimą, pridėdamą prie Komisijos pasiūlymo dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų, [SWD\(2021\) 369 final](#).

¹² BE, BG, CY, DE, EL, IT, LV ir SK pagal pagrindžiamąjį tyrimą. Šios išvados atitinka 2012 m. Tarybos rekomendacijos dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo 2020 m. vertinimą, [SWD\(2020\) 121 final](#).

¹³ Žemą išsilavinimo lygį įgiję suaugusieji (t. y. ISEC 0–2 lygmenį).

¹⁴ Žr. Eurostato duomenis – interneto duomenų kodai: [EDAT_LFSE_03](#) ir [EDAT_LFS_9901](#)

prie šių tendencijų galėjo prisidėti ir kiti **išorės veiksniai**, visų pirma **demografiniai pokyčiai**¹⁵.

Nacionalinėse įgyvendinimo priemonėse įvardyta **daug prioritetinių tikslinių grupių**¹⁶, tačiau suinteresuotieji subjektai praneša, kad **vis dar sunku veiksmingai jas pasiekti**¹⁷. Suinteresuotieji subjektai taip pat praneša, kad dėl skaitmenizacijos poveikio labai išsiplėtė rekomendacijos tikslinė grupė. Šiais laikais, vis labiau pereinant prie skaitmeninės aplinkos, visiems asmenims reikia bent pagrindinių skaitmeninių įgūdžių. Be to, jie taip pat pabrėžė, kad viešoji parama suaugusiųjų pagrindinių įgūdžių ugdymui yra ypač svarbi, nes darbdaviai tokius įgūdžius dažnai laiko savaime suprantamu dalyku¹⁸.

Valstybinių užimtumo tarnybų teikiama profesinio orientavimo paslauga yra plačiai prieinama, tačiau žmonės apie ją **menkai informuoti**, ji gali pasirodyti **bauginanti**¹⁹ ir yra **ne visada prieinama** žemos kvalifikacijos darbuotojams, kurie nėra bedarbiai²⁰.

Valstybės narės ėmėsi įgyvendinimo priemonių bendradarbiaudamos su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma valstybinėmis užimtumo tarnybomis, socialiniais partneriais, NVO ir vietos subjektais, įskaitant viešąsias bibliotekas²¹. Tačiau **kartais turimi vaidmenys ir atsakomybė nėra pakankamai aiškūs, o koordinavimas nėra veiksmingas**, pavyzdžiui, tarp švietimo ir darbo ministerijų, taip pat tarp nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų²².

¹⁵ Vyresnioji karta, kurios atstovų yra daugiau, vis dažniau nepatenka į atitinkamą amžiaus grupę (25–64 m.), o jaunesnioji karta tampa šios amžiaus grupės dalimi, nors jų yra mažiau, jų išsilavinimo lygis paprastai yra aukštesnis.

¹⁶ Valstybių narių padėtis skiriasi, o žemos kvalifikacijos suaugusiųjų grupę, priklausomai nuo nacionalinių aplinkybių, gali sudaryti įvairūs pogrupiai (kaip antai (bet ne tik) dirbantys asmenys, bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys, migrantai, nepalankioje padėtyje esančios grupės, asmenys kaimo vietovėse).

¹⁷ Labdaros organizacijos „Literacy 100“ pozicijos dokumente pabrėžiama, kad „[š]vietimo perspektyva gali gąsdinti suaugusiuosius, kurių asmeninis atsparumas ir savigarba yra menki.“

¹⁸ Plg. Europos pagrindinių įgūdžių tinklo pozicijos dokumentą: „Siekiant didinti individualų ir socialinį atsparumą, būtina, kad visi suaugusieji turėtų galimybę kokybiškai įgyti dinamiškų įgūdžių. Pagrindinis dėmesys ir toliau skiriamas pagrindiniams įgūdžiams, tačiau juos reikia įgyti pripažįstant ir plėtojant gyvenimo įgūdžius.“

¹⁹ Plg. „Eurodiaconia“ pozicijos dokumentą, kuriame teigiama: „mūsų nariai pabrėžia, kad kai kurie žmonės šias paslaugas dažnai laiko bauginančiomis arba nepatikimomis. Kad šios paslaugos būtų prieinamos ir įtraukios, VUT turi sukurti saugią erdvę, kurioje visi galėtų jaustis apsaugoti nuo šališkumo ir bet kokios diskriminacijos formos.“

²⁰ Plg. EAEA pozicijos dokumentą, kuriame pažymima, kad „orientacinės priemonės nėra pakankamai prieinamos visur, tačiau joms tektų viena svarbiausių užduočių sprendžiant problemas, susijusias su žemos kvalifikacijos tikslinėmis grupėmis.“

²¹ „Viešųjų bibliotekų 2030 m.“ pozicijos dokumente nurodoma, kad „viešosios bibliotekos atlieka svarbų vaidmenį neformaliojo švietimo sektoriuje, nes jos dažnai yra pirmosios organizacijos, teikiančios pagalbą ir paramą pažeidžiamoms grupėms, turinčioms menkus raštingumo įgūdžius“.

²² Plg., pvz., TDO pozicijos dokumentą, kuriame pabrėžiama „požiūrio, pagal kurį imamasi veiksmų visais valdžios lygmenimis siekiant veiksmingo valdymo“ svarba.

Bendras visus tris etapus apimantis strateginis požiūris²³ yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad besimokantys suaugusieji jaustųsi remiami ir tvirtai laikytųsi savo įgūdžių tobulinimo plano, **tačiau tai nėra įprasta²⁴**. Kai kurie suinteresuotieji subjektai pažymi, kad siekiant padėti labiausiai nuo mokymosi nutolusiems žemos kvalifikacijos suaugusiesiems, parama, susijusi su **trimis etapais, turėtų būti integruota į socialinių paslaugų ir darbo rinkos programas²⁵**.

Veiksmingumas

Nors **suinteresuotieji subjektai mano, kad įgyvendinimo sąnaudos yra proporcingos²⁶** naudai, nepriklausomai nuo valstybės narės startinės pozicijos, negalima daryti **tvirtų išvadų dėl veiksmingumo**, nes valstybės narės sistemingai nerinko duomenų apie įgyvendinimo priemonių sąnaudas ir naudą. Tai lėmė mažas bendras įgyvendinimo sąnaudas daugumoje valstybių narių ir palyginti didelę naudą tiesioginiu įgūdžių tobulinimo priemonių atžvilgiu, taip pat didesnę informuotumą ir didesnę dėmesį suaugusiųjų pagrindiniams įgūdžiams nacionalinėse diskusijose.

Vertinimo laikotarpiu iš ES fondų, visų pirma Europos socialinio fondo (ESF)²⁷, bendrai finansuotos daugelis įgyvendinimo priemonių. Manoma, kad įgyvendinimo veiksmingumas skiriasi priklausomai nuo to, kiek yra įvairių ypatybių – t. y. aiškios dalyviams priskirtos pareigos, nustatyti kokybiškų mokymo paslaugų teikėjų atrankos procesai, specialiai apmokytų darbuotojų dalyvavimas ir bendradarbiavimas su darbdaviais, taip pat stebėseną ir vertinimas, naudojami rezultatams gerinti.

Suderinamumas

Suinteresuotieji subjektai, su kuriais konsultuotasi tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu, mano, kad rekomendacija yra nuosekli vidaus lygmeniu, jos tikslai,

²³ EAEA pozicijos dokumente pabrėžiama, kad svarbu įtraukti priemones į platesnę strateginę programą: „Paaiškėjo, kad tos šalys, kurios integravo įgūdžių tobulinimo kryptis į platesnę mokymosi visą gyvenimą strategiją, greičiausiai pasieks tikslines grupes ir kurs novatoriškas įgūdžių tobulinimo programas, pavyzdžiui, Slovakija, Suomija ir Austrija.“

²⁴ Teigiami pavyzdžiai, susiję su trijų pagalbiniam tyrimu nustatytų etapų integravimu, yra PT, DK, SE (jau vertinimo laikotarpio pradžioje) ir – projekto lygmeniu – PL.

²⁵ Plg., pvz., „Eurodiaconia“ ir „Literacy 100“ pozicijos dokumentus.

²⁶ Siekiant surinkti įrodymus, atlikti keli tyrimai. Šiuo konkrečiu tyrimu apklaustos nacionalinės ir regioninės institucijos ir organizacijos, atsakingos už įgūdžių tobulinimo kryptis veiklos lygmeniu, taip pat organizacijos, dalyvaujančios įgyvendinant įgūdžių tobulinimo kryptis (koordinuojančių ir įgyvendinančių organizacijų tyrimas).

²⁷ Taip pat buvo paminėti kiti fondai, kaip antai programa „Erasmus+“, Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), struktūrinių reformų rėmimo programa (dabar vadinama techninės paramos priemone) ir ES užimtumo ir socialinių inovacijų programa (EaSI), taip pat naujesnis Teisingos pertvarkos fondas (TPF) ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP).

rekomendacijos ir numatomas poveikis yra suderinti. Manoma, kad rekomendacijoje siūlomos priemonės sudaro **išsamią politikos sistemą**, kuria remiantis būtų galima imtis įgyvendinimo veiksmų nacionaliniu lygmeniu. Suinteresuotieji subjektai taip pat praneša, kad rekomendacija yra veiksmingai suderinta su atitinkama nacionalinio ir regioninio lygmens politika ir strategijomis. Tačiau dėl **nepakankamo trijų etapų integravimo į vieną kryptį** ir dėl to, kad trūksta strateginio įgyvendinimo priemonių ir kitų suaugusiųjų mokymosi sistemos dalių koordinavimo, sunku užtikrinti nuoseklų įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu.

Taip pat manoma, kad rekomendacija **dera su kitomis atitinkamomis ES iniciatyvomis**, susijusiomis su įgūdžiais ir užimtumu²⁸, ir jas papildo.

Beveik visi suinteresuotieji subjektai, su kuriais konsultuotasi tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu, laikėsi nuomonės, kad rekomendacija ir **atitinkami ES finansavimo mechanizmai**²⁹ yra pakankamai suderinti.

Europos pridėtinė vertė

Atsižvelgiant į tai, kad rekomendacija nėra privaloma, reali **ES pridėtinės vertės** išraiška keliose valstybėse narėse daugiausia buvo **didesnis dėmesys** prastiems pagrindiniams suaugusiųjų įgūdžiams. Be to, rekomendacijoje nustatyta **bendra nacionalinės politikos veiksmų sistema**, ja **skatinamas suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas** valstybėse narėse ir tarp jų ir (arba) sutelktas **finansavimas ir techninė parama** politikos eksperimentams. Kai kuriose valstybėse narėse iš rekomendacijos **pasisemta idėjų suaugusiųjų mokymosi sistemos reformoms**³⁰. Kitose – ja remiantis buvo **palygintos esamos paramos sistemos** ir išbandytos arba nustatytos tikslinės nuostatos, susijusios su vienu iš trijų etapų.

Suinteresuotieji subjektai palankiai įvertino rekomendacijos vaidmenį **skatinant dalijimąsi žiniomis tarp valstybių narių**³¹. Techninė pagalba buvo teikiama pagal Struktūrinių reformų rėmimo programą (SRRP) arba ją pakeisiančią techninės paramos priemonę (TPP)³², taip pat netiesiogiai – padedant Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoms rengti nacionalines įgūdžių strategijas ir diagnostikos ataskaitas keliose

²⁸ Visų pirma Tarybos rekomendacijos dėl [neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo](#) (2012 m.), dėl [Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo](#) (2013 m.) ir rekomendacija „[Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva](#)“ (2020 m.), dėl [ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką](#) (2016 m.), dėl [bendrujų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų](#) (2018 m.), dėl [mikrokredencialų](#) (2022 m.) ir [individualiųjų mokymosi sąskaitų](#) (2022 m.).

²⁹ Pvz., 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu ESF+ biudžetas yra 99,3 mlrd. EUR.

³⁰ Įskaitant HR, EL ir SK.

³¹ Abipusis mokymasis vyko ne tik rengiant specialius renginius, bet ir per nacionalinius suaugusiųjų mokymosi koordinatorius, suaugusiųjų mokymosi darbo grupę ir – neformaliai ir remiantis principu „iš apačios į viršų“ – per Europos suaugusiųjų mokymosi ir švietimo platformą (EPALE). Europos profesinio mokymo plėtros centras (CEDEFOP) rėmė valstybių narių reformas rengdamas lyginamuosius jų įgūdžių tobulinimo sistemų mokslinius tyrimus ir organizuodamas politikos mokymosi forumus dėl rekomendacijos.

³² Šioms valstybėms narėms: BE, HR, CY, HU, IT, NL, PT ir ES.

valstybėse narėse³³. Galiausiai suinteresuotieji subjektai pabrėžė, kad **rekomendacija padėjo nukreipti ES lėšas** iš įvairių finansavimo šaltinių į pagrindinių įgūdžių ugdymo projektus, skirtus įvairioms tikslinėms grupėms.

Aktualumas

Suinteresuotieji subjektai beveik vieningai laikosi nuomonės, kad **rekomendacijos tikslai tebėra aktualūs**³⁴, o tai atsispindi ir **naujausiuose aukšto lygio ES tiksluose**. Be to, suinteresuotieji subjektai mano, kad **rekomendacijoje apibrėžtos priemonės tebėra aktualios** jos tikslams pasiekti – jos pabrėžė, kad ir toliau reikia remti žemos kvalifikacijos suaugusiuosius specialiai pritaikytomis priemonėmis ir kad rekomendacijos „sistemų kūrimo“ metodas tebėra aktualus.

Suinteresuotieji subjektai taip pat mano, kad **ES lygmens dėmesys įgyvendinimui tebėra aktualus**³⁵, nes vertinimo laikotarpiu tai turėjo įtakos politikoje didinant dėmesį suaugusiųjų pagrindinių įgūdžių ugdymui ir skatinant nacionalines reformas bei politikos eksperimentus.

3. ĮGYVENDINIMO STIPRINIMO BŪDAI

Nepaisant padarytos pažangos, vis dar išlieka didelių problemų, susijusių su įgyvendinimu:

- **Pirma pagrindinė problema – nevienoda įgyvendinimo pažanga** valstybėse narėse ir labai skirtingos žemos kvalifikacijos suaugusiųjų įgūdžių tobulinimo galimybės.
- **Antra pagrindinė problema – dažnai vis dar nedidelis ir nepakankamas veiksmingas informavimas**³⁶ apie įgyvendinimas priemones, kurių imasi valstybės narės.
- **Trečia pagrindinė problema – dominuojantis ES projektų finansavimas**, o ne vidaus struktūrinis finansavimas.
- **Ketvirta pagrindinė problema – dažnai nepakankamas trijų rekomendacijos etapų integravimas į visapusišką kryptį**, o tai atspindi nepakankamą strateginį koordinavimą. Bendras rekomendacijos metodas dažnai neatsispindi valstybių narių įgyvendinimo priemonėse. Tai riboja stebėsenos ir vertinimo galimybes ir gebėjimą pasimokyti iš įrodymų.

³³ Įskaitant BE, IT, LV, LT, NL, PL, PT, SK, SI, ES; [Nacionalinės įgūdžių strategijos. EBPO](#)

³⁴ 87 proc. viešų konsultacijų respondentų pritarė šiam teiginiui.

³⁵ 87 proc. viešų konsultacijų respondentų sutiko, kad ES politikos gairės vis dar yra gana arba labai reikalingos. Taip pat plg. Pasaulio užimtumo konfederacijos Europoje pozicijos dokumentą, kuriame teigiama, kad „*siekiant skatinti keitimąsi gerąja patirtimi ir abipusį mokymąsi bei lyginamąjį mokymąsi, ES gairės yra gana reikalingos*“.

³⁶ Suprantamas pagal paramą gaunančių suaugusiųjų, kuriems reikia pagrindinių įgūdžių ugdymo, dalį. Veiksmingo informavimo gali nepakakti dėl nepakankamos oficialios paramos priemonių aprėpties ir (arba) tinkamumo jas taikyti, arba dėl menko informuotumo ir vangaus naudojimosi.

Kadangi darbo jėgos trūkumas ir įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis didėja, Komisija mano, kad reikėtų nuveikti daugiau, kad būtų pagerintas Tarybos rekomendacijos dėl įgūdžių tobulinimo kryptių įgyvendinimas. Tai būtina siekiant visiems suteikti galimybių darbo rinkoje ir visuomenėje ir **išvengti „spąstų“, kai menki įgūdžiai lemia prastą darbą**. Tai taip pat būtina gebėjimų spragoms darbo rinkoje mažinti ir skatinti ES konkurencingumą bei žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Joje taip pat pripažįstama, kad įgūdžių ugdymas visą gyvenimą yra **asmeninė teisė**, kaip nurodyta **Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, Europos socialinių teisių ramstyje**³⁷ ir perteikta jo **veiksmų plane**³⁸.

Geresnio įgyvendinimo sumetimais Komisijos remiamos valstybės narės turėtų būti raginamos:

- Stiprinti **strateginį bendradarbiavimą nacionaliniu lygmeniu**, kad **būtų sukurtos integruotos įgūdžių tobulinimo kryptys ir įsteigtos mokymosi bendruomenės**, be kita ko, rengiant ir peržiūrint nacionalinių įgūdžių strategijų veiksmus visais valdžios lygmenimis, glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, valstybinėmis užimtumo tarnybomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.
- Skatinti privačiojo ir viešojo sektorių suinteresuotųjų subjektų **kolektyvinius veiksmus ir plataus masto partnerystę** pagrindinių įgūdžių srityje, be kita ko, įgyvendinant įgūdžių pakta³⁹, daugiausia dėmesio skiriant darbo vietai kaip mokymosi aplinkai.
- **Geriau apibrėžti** įgūdžių tobulinimo **naudos gavėjus**, kad jie atspindėtų tokias tendencijas kaip skaitmenizacija ir perėjimas prie žaliosios ekonomikos, užtikrinant, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje, kartu atitinkamai pritaikant paramos priemones ir pritaikant jas prie individualių konkrečių poreikių.
- **Plėsti komunikacinį, visų pirma „sunkiausiai pasiekiamų“ asmenų, informavimą**, kartu vengiant stigmatizacijos, pabrėžiant būsimą įgūdžių tobulinimo naudą, palyginti su dabartiniu įgūdžių trūkumu.
- Naudoti didelius ES išteklius pagal nacionalinius **ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus**⁴⁰ ir „**Europos socialinio fondo +**“ programas, kad būtų skatinama investuoti į įgūdžius, infrastruktūrą ir vidaus reformas ir jas skatinti teikiant vidaus finansavimą vidutinės trukmės bei ilguoju laikotarpiu, kad būtų pasiekta struktūrinių patobulinimų.
- Pasinaudoti **Tarybos rekomendacijos dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų įgyvendinimu**⁴¹ siekiant išplėsti pritaikytų, lanksčių ir kokybiškų mokymo galimybių,

³⁷ [Europos socialinių teisių ramstis](#).

³⁸ [Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas](#)

³⁹ [Įgūdžių pakto interneto svetainė \(europa.eu\)](#)

⁴⁰ [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė \(europa.eu\)](#)

⁴¹ [2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijoje dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų](#) nurodyta, kaip valstybės narės gali veiksmingai derinti finansinę ir nefinansinę paramą, kad visiems suaugusiems būtų

kurios nebūtų stigmatizuojančios, teikimą ir sudaryti palankesnes sąlygas vartotojui patogiai jas integruoti į įgūdžių vertinimą, patvirtinimą ir profesinį orientavimą, kuriems skiriamas tinkamas vidaus finansavimas.

- Pasinaudoti **Tarybos rekomendacijos dėl mikrocredencialų įgyvendinimu**⁴², kad būtų padidintas trumpų mokymo kursų rezultatų skaidrumas ir pripažinimas.

suteikta galimybė tobulinti įgūdžius visą profesinį gyvenimą ir padaryti pažangą siekiant Porto suaugusiųjų mokymosi tikslų.

⁴² [2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijoje dėl europinio požiūrio į mikrocredencialus mokymuisi visa gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti](#) apibrėžta bendra trumpų kursų rezultatų apibrėžtis ir bendras formatas, kad būtų padidintas skaidrumas ir sudarytos palankesnės sąlygos informuoti apie mokymo metu per visą profesinį gyvenimą įgytus įgūdžius.